

СТАН РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ ТА ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Присвячено аналізу розвитку роздрібної торгівлі в Україні та Дніпропетровській області. Розглянуто динаміку роздрібного товарообороту, кількості об'єктів роздрібної торгівлі і торговельних площ.

Посвящено анализу развития розничной торговли в Украине и Днепропетровской области. Рассмотрена динамика розничного товарооборота, количества объектов розничной торговли и торговых площадей.

The paper is devoted to the analysis of retail trade development in Ukraine and in Dnepropetrovsk region. Retail goods turnover dynamics and quantities of retail trade objects and trading areas are considered.

торгівля, регіон, товарообіг, торговельний об'єкт

Оскільки сучасний ринок споживача функціонує в умовах світової кризи, то вплив продавців на споживачів, серед яких виділяється роздрібною торгівля, стає досить активним і наполегливим, що викликає незадоволення кінцевих покупців як основного фактора зовнішнього середовища. Серед категорій негативного впливу виділяються: високі ціни (формуються на базі високих витрат обігу); використання свідомої омани покупця шляхом різного роду гарантій, фальсифікацій споживчих властивостей тощо; продажів небезпечних чи неякісних товарів. Це викликає у відповідь процеси, що спричиняють необхідність формування соціально-відповідальної торгівлі, а саме: розповсюдження конsumerизму як громадського руху за розширення і захист прав покупців; інвайронменталізму як руху за охорону навколишнього середовища. Усе це породжує становлення нової моделі роздрібної торгівлі, яка, незважаючи на позитивну динаміку розвитку, має суттєві проблеми, пов'язані із сучасним негативним впливом на споживачів та особливостями функціональної діяльності, непослідовністю державної політики та низькою ефективністю системи регулювання.

У структурі споживання населення продовольчі й непродовольчі товари займають 75, послуги – 25%, однак торгівля задовольняє існуючі потреби населення лише на 50%. Відтак, товарооборот в цілому по Україні у 2 рази нижчий за обсяги особистого споживання населення.

Роль торгівлі у реалізації соціально-економічної політики, стабілізації реального сектора економіки, розширенні міжгалузевого та міжрегіонального обміну досить значна, оскільки вона забезпечує товарно-грошовий обмін у формі купівлі-продажу у величезних розмірах, а отже, пошуки шляхів стабільного розвитку і збільшення масштабів цього сектора економіки є надзвичайно актуальними.

Аналіз статистичних даних показує, що роздрібний товарооборот в Україні становив: у 2001 р. – 34417,0 млн грн, у 2002 – 39690,8, у 2003 – 49993,5, у 2004 – 67556,1, у 2005 – 94332,4, у 2006 – 129951,7, у 2007 р. – 178232,6 млн грн [1]. Приблизно такими ж тенденціями характеризується обсяг товарообороту в Дніпропетровській області.

Динаміка темпів зростання роздрібного товарообороту як основного показника роздрібної торгівлі за 2001–2007 рр. (рис. 1) дозволяє констатувати стійке зростання абсолютного рівня як в цілому по Україні, так і в Дніпропетровській області зокрема [2–4].

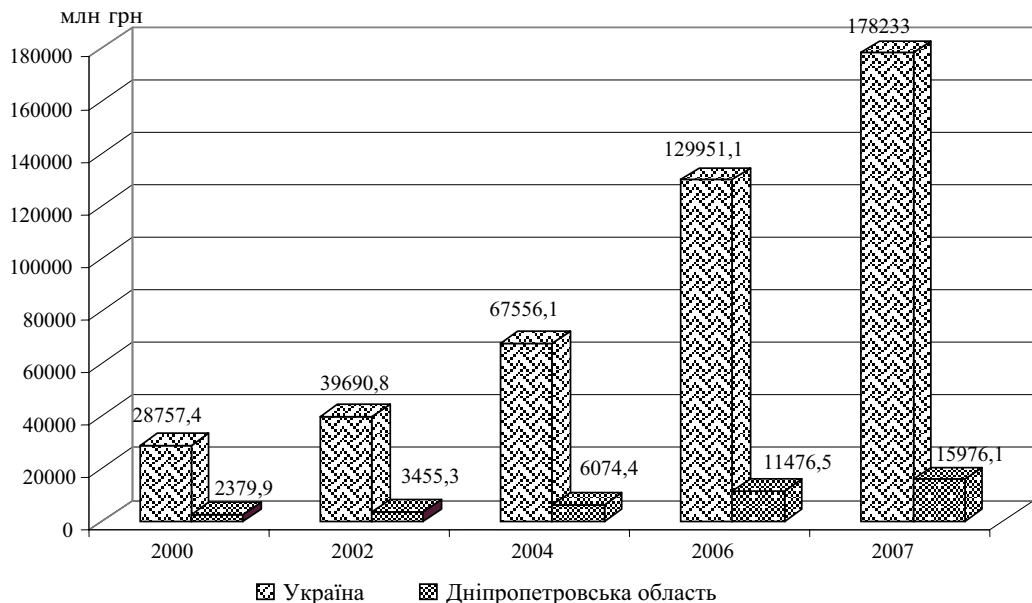

Рис. 1. Динаміка товарообороту в Україні та Дніпропетровській області, млн грн

Спостерігається тенденція до зростання роздрібного товарообороту на одну особу України. У 2007 р. цей показник дорівнював 3832 грн, де продовольчі товари займали 35, а непродовольчі – 65%. Найбільший обсяг роздрібного товарообороту в розрахунку на одну особу за регіонами становив: м. Севастополь – 4769 грн, Дніпропетровська область – 4684 грн, Харківська область – 4391 грн, Одеська область – 4174 грн [1].

Дослідження роздрібного товарообороту, кількості об'єктів роздрібної торгівлі і торгової площі на 10 тис. населення у Дніпропетровській області (рис. 2)

Рис. 2. Динаміка роздрібного товарообороту, кількості об'єктів роздрібної торгівлі і торгової площі на 10 тис. населення у Дніпропетровській області [1, 3]

свідчить про його зростання досить значними темпами, зокрема, при зменшенні кількості об'єктів роздрібно́ї торгівлі та збільшенні торгової площі магазинів у розрахунку на 10 тис. населення.

Усе це створює для підприємств роздрібно́ї торгівлі регіону умови розширення масштабів діяльності за рахунок збільшення споживання населенням товарів і послуг.

Така ситуація свідчить про якісні зміни в розвитку роздрібно́ї торгівлі, що викликає необхідність більш детального дослідження її тенденцій. Роздрібні торговельні підприємства працюють у жорсткому конкурентному середовищі, яке несе в собі як ризики, так і можливості. Тому передусім такі ринкові суб'єкти повинні обґрунтовано обирати цільові сегменти і грамотно себе позиціонувати. Розробляючи стратегію, підприємства роздрібно́ї торгівлі повинні враховувати тенденції, що виходять з результатів аналізу показників діяльності та скорочення життєвого циклу роздрібно́го продажу.

Список використаної літератури

1. Статистичний щорічник України за 2007 р. – К.: Консультант, 2008. – 565 с.
2. Статистичний щорічник Дніпропетровської області за 2005 рік. – Д.: Головне управління статистики у Дніпропетровській області, 2006. – 526 с.
3. Статистичний щорічник Дніпропетровської області за 2006 рік. – Д.: Головне управління статистики у Дніпропетровській області, 2007. – 513 с.
4. Статистичний щорічник Дніпропетровської області за 2007 рік. – Д.: Головне управління статистики у Дніпропетровській області, 2008. – 535 с.

Надійшло до редакції 12.02.09.